

Menneskelige fejl

Det har været en ualmindelig munter søndag med nogle meget sene afgørelser, og nogle vil nok sige hjerteskrærende udligninger.. Dette skrives tidligt søndag aften – for når disse linjer læses, er jeg tilbage fra tre dages tiltrængt efterårsferie.

Men vi har det seneste par uger også mødt situationer, hvor dommere efterfølgende er gået ud og har indrømmet fejl. Vi har gule kort, der er trukket tilbage. Der har også været opspil omkring en scoring, der har været genstand for diskussion. Der har i ingen tilfælde været tilfælde om lovbrud, men om dommerskøn (fodboldlovens helt store mantra). Og det giver mig anledning til at iføre mig de mere filosofiske briller og trække på min (efterhånden bedagede) klassiske uddannelse. For nu at citere gode gamle Cicero fra det antikke Rom (og han var bestemt heller ikke nogen engel) var pointen: 'Det er menneskeligt at fejle, men det er djævelsk at blive ved.'

Og det er lige dér, vi er. Alle mennesker begår fejl – enhver der påstår det modsatte, begår selv en frygtelig fejl. Vi er ikke ufejlbarlige. Det gælder fodboldspillere, journalister – ja, selv fodbolddommere. Pointen er, at man skal lære af sine fejl, så man ikke begår dem næste gang. Og det er lige her, hvor observatøren kommer ind og kan vejlede dommeren. Men det er nok en helt anden historie, som kunne være en anden klumme værdig. Ufattelig mange tror stadig, at observatøren sidder med kuglerammen og tæller fejl. Fejlfinderkulturen er stendød. Kunsten lige nu er at finde ud af, hvorfor fejlen opstod – og hvordan undgår man den så næste gang ? Det kan være et spørgsmål om placering – det kan være et spørgsmål om indføling i kampens karakter. Det kan i det hele taget være frygtelig mange ting.

Hvis vi lige gør observatøren færdig, er hans opgave at vurdere dommerens generelle præstation – ikke at tælle frispark på kuglerammen. Sådan har det været i forrige generation, men på ingen måde længere. Og gør man det, overlever man ikke længe. Men der kan selvfølgelig være situationer, som er så kritiske og afgørende, at man er nødt til at tage dem under behandling, og så kan de lige så selvfølgelig have indflydelse på den endelige vurdering.

Det er faktisk noget af det, som jeg gør meget ud af, når jeg er ude i Europa – jeg gør på forhånd opmærksom på, at jeg ser på helheden, og så kan der være enkelte situationer, som vi skal bore i. Og interessant er det at se, hvordan mange dommere bliver forbløffede, fordi de er vant til fejlfinderkulturen hjemmefra. Ingen nævnt, ingen glemt – men jo længere østpå man kommer, jo mere kontant bliver afregningen. Jeg har endda hørt om lande, hvor en kampafgørende fejl direkte giver et ordentligt hak i honoraret.

Igen, for at returnere til Cicero: det er menneskeligt at fejle, og vi gør det alle. Men kunsten er at lade være med at gøre det næste gang. En straf er jo ikke i sig selv en læring – der skal en eller anden form for vejledning på. Hvordan undgår jeg at stå i denne situation næste gang ? Og det er bestemt ikke altid lige let, fordi der skal afkodes nogle adfærdsmønstre, bevægelsesmønstre osv. Men lykkes det, får vi en bedre kamp næste gang.

For at vende tilbage til start: jeg har for nogle uger siden korresponderet med en læser, som var irriteret over nogle konkrete fejl. Nogle af dem indrømmet af dommeren selv efterfølgende. Ja, men det er altså en del af spillet. Målmænd dropper, angribere brænder,

dommeren griber forkert i posen. Hvis vi ikke accepterer det, kan vi sætte en maskine til at spille vores fodboldkampe, så vi altid får det optimale resultat af enhver handling. Det vil nu blive en anelse trist – til gengæld ville vi måske slippe for noget bøvl på tribunerne – men det er en helt anden historie. Men vi må aldrig give slip på det menneskelige element.

Og det menneskelige element involverer fejl. Det kan ikke være anderledes, når ting er overladt til den enkelte aktør at håndtere. Sådan er det på fodboldbanen – og sådan er det også alle andre steder i samfundet.

Så kan vi ikke blive enige om nogle grundregler (og nej, det kan vi nok ikke helt, for på et eller andet tidspunkt tager følelserne og klubtilhøret over – men så blot til eftertanke):

Alle mennesker begår fejl. Du og jeg, politikere og andre, der på en eller anden måde løber en risiko for at ramme overskrifterne.

Det er fuldt ud tilladt at erkende fejl, uden at man bliver et dårligere menneske af det (måske endda mere menneskelig). Jeg skal nok lade være med at trække explicitte paralleller til den pågående valgkamp, selv om det kunne være ustyrlig fristende.

Står man i en situation, hvor man åbenlyst har begået en fejl, og man ikke har lyst til at erkende den, har man virkelig et problem. For så er det ikke bare situationen, men en manglende erkendelse af punkt 1, nemlig at vi alle begår fejl. Jeg gør det i den grad også, og så har jeg folk, der nok skal slå mig i hovedet, hvis jeg ikke selv kan indse det. Og tak og lov for det.

Som man måske nok kan fornemme, fører dette i den grad tilbage til de forrige ugers klummer om brok og respekt. Dommeren har godt nok en speciel uniform på sig, men det gør ham jo ikke til et overmenneske. På banen er der kun en chef, og det er ham, og det ansvar forvalter hen efter bedste evne. Når eftertænkksomheden gør sit indtog efter kampen (og der eventuelt har været en observatør inde over), opdager han måske noget andet og mere.

Ingen taber ansigt af at indrømme en fejl. Det interessante er, at klubberne også (i hvert fald i 99 % af tilfældene) anerkender det og siger, at det er OK – og så er man lige gode venner næste gang. Jeg har selv lavet grufulde fejl i min aktive karriere og om natten tænkt, hvorfor jeg dog gjorde det – men så er det bare med at komme med nogenlunde rank ryg næste gang og kontakte en holdleder (helst ikke træneren, hans hoved er et andet sted) og beklage, og så er vi tilbage ved felt nummer 1 på spillepladen.

Sværere behøver det ikke være – men det kræver lige, at man sluger noget stolthed og indrømmer, at sidste uge måske ikke var det smarteste. Min erfaring er, at det virker, det giver en fornuftig stemning, og respekten er fuldstændig intakt. Sikkert endda forøget.

Jeg håber, at alle nu har haft en fornuftig efterårsferie, og så er vi ellers klar til at tage fat på de sidste faser af et hidsigt efterår. Der ligger et VM og lur på os lige om lidt. I mellemtiden kan vi jo nyde de smukke efterårsfarver (og bande let over alle de blade, som pludselig skal væk fra haven).